

Na zasedání Učené Společnosti ČR 18. listopadu 2008 byla zařazena diskuse o kvantitativních metodách hodnocení vědy. Byla zahájena dvěma příspěvky:

Člen Učené společnosti Jan Krajíček promluvil o „Zprávě Mezinárodní matematické unie (IMU) o kvantitativním hodnocení vědy“, a Petr Ráb (člen AV ČR odpovědný za koncepční otázky podpory výzkumu a vývoje) promluvil na téma „Hodnotíme vědu profesionálně?“.

Oba příspěvky vyzněly kriticky (ve zprávě IMU se hovoří nejen o tom, že kvantitativní metody se nehodí pro všechny obory stejně, je dokonce podán rozbor s ukázkami toho, jak je možno získat výsledky zcela rozporné; v druhém příspěvku byly podrobně rozebrány problémy vznikající při takovém hodnocení u nás).

Následovala rozsáhlá diskuse. Stanoviska přirozeně nejsou jednotná, nepochybně je ale shoda v tom, že formální kritéria není možno uplatňovat ve všech oborech stejně (v experimentálních oborech spíše, v humanitních obtížně – hovořilo se i o jejich ohrožení – obtíže jsou však nejen tam, viz rozbor IMU).

V některých příspěvcích byly scientometrické metody hodnoceny pozitivně, jako prostředky pohánějící některé obory k lepším výsledkům; ale i v těchto bylo konstatováno, že jde o základ pro analýsu, která nemůže na kvantitativních indexech a bodech zůstat.

Hovořilo se též o některých konkrétních kvalitativních údajích a jejich roli. Např. H-index byl v jednom příspěvku uveden jako relativně objektivní hodnocení, jinde spíše jako přebytečný nebo i zavádějící (rozdíl je patrně v oborech: jinak je tomu v experimentálních vědách s velkým obratem publikací, jinak je tomu v oborech, kdy reakce přichází, z podstaty věci, později). Byl též kritisován impaktový faktor (opět, různě obor od oboru, někde vyjadřuje význam časopisů dobře, jinde jsou významné časopisy s malým IPF nebo dokonce bez něj, a formální bodování může vést k výběru časopisu podle IPF místo podle toho, kde to budou číst odborníci na specialisované otázky).

Diskuse se nevyhnula ani otázkám hodnocení vědy Radou vlády ČR, kde formální hodnocení může mít nepříznivé dopady.

Je možno říci, že diskuse ujasnila stanoviska, a často je i přiblížila, a může být (a doufejme bude) zahájením podrobného rozboru této problematiky.